

یوسف بیلواری

شاعر و خواننده‌ی

عهد صفوی

تألیف: رستم علیخانی

انتشارات علمی کالج
College Scientific Publication

۱۳۹۴

سرشناسه	: علیخانی، رستم، ۱۳۵۶ -
عنوان و نام پدیدآور	: یوسف بیلواری (شاعر و خواننده عهد صفوی)؛ تدوین و گردآوری رستم علیخانی.
مشخصات نشر	: سندج: انتشارات علمی کالج، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۴۴ص: مصور.
شابک	: ۵-۶۱-۷۱۶۸-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: بیلواری، یوسف
موضوع	: شاعران ایرانی - کامیاران - سرگذشتنامه
موضوع	: شاعران ایرانی - قرن ۱۰ - ۱۲ق. --
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۳ ۸ع۹ب / PIR۵۹۰۰
رده بندی دیویی	: ۸۱۷/۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۷۱۷۷۱۱

کتاب: یوسف بیلواری (شاعر و خواننده عهد صفوی)

مؤلف: رستم علیخانی

ناشر: انتشارات علمی کالج

مدیر مسئول: کیومرث کرباسی

طراح جلد: شاهو احمدیان

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۴

قیمت: 4500 تومان

مرکز پخش: سندج، سه راه ادب، مجتمع تجاری کردستان، طبقه همکف، واحد ۱۶۲

انتشارات علمی کالج

تلفن: ۰۸۷-۳۳۲۳۵۷۹۶ فکس: ۰۸۷-۳۳۲۳۷۲۳۷

۱	مقدمه
۳	دوروی صفوی
۴	وضعیت سیاسی دشت بيله وار در آغاز عهد صفوی
۸	قلعه پالنگان، دارالحک سرزمین اردلان
۱۲	ولادت و والدگه «یوسف یاسکه»
۱۴	عزیمت به مدرسه علوم دینی پالنگان
۱۷	راه یافتن به دربار خان احمدخان اول (۱۰۲۵-۱۰۴۶ق)
۲۵	مهاجرت «یوسف یاسکه» به حسن آباد
۲۵	مضری در دربار خان احمدخان
۲۷	انتصاب به سمت مترجم همسر والی
۲۷	سرودن اشعار
۳۱	دلباختن کلاه زر خانم به «یوسف یاسکه»
۳۳	برملا شدن راز عشق کلاه زر خانم و «یوسف یاسکه»
۳۳	اعدام شدن «یوسف یاسکه»
۳۶	توطئه‌ی کلاه زر خانم علیه همسرش خان احمدخان اردلان
۳۶	سراجنام خان احمدخان اردلان
۴۰	منابع

شهر کامیاران در بستر جغرافیایی آرمیده است که تاریخش با نام تاریخی «بیلوار»، «بیلوار» یا «بیلور» گره خورده است. در حقیقت شهر کامیاران خلف و میراث دار تاریخی بس کهن است که از قلعه‌ی باستانی پالنگان همیشه سربلند از تاریخ در دامنه‌ی کوههای سر به فلک کشیده‌ی شاهو گرفته تا دشت بیلوار و محال سور سور، گاورد و امیر آباد موثر را صاحب است. این دشت که‌نسال که دیرینه‌گی اش را مدیون توره ریز، تیانه، الک و پالنگان و دهها نقطه‌ی باستانی است. به خود می‌بالد که کهن‌ترین استقرار گاه انسانی در استان کردستان کنونی است. کتیبه تنگیور نماد استقامت تاریخی این آب و خاک است.

افراد نامی زیادی از این آب و خاک برخاسته‌اند؛ که تاریخ سه جلدی مشاهیر کرد اثر بابامردوخ روحانی کاشتری گویای این مدعاست. اما با وجود گستره‌ی وسیع اطلاعات گردآوری شده در این اثر گرانبها، متأسفانه نام یکی از شعرای محلی که از منطقه‌ی کامیاران برخاسته، از قلم افتاده است؛ لذا نام و یادش در تاریخ کامیاران مہجور است. این شاعر کسی جز «یوسف یاسکه» شاعر بیلواری عهد صفوی نیست. نام «یوسف یاسکه» را تنها می‌توانی به دی‌کورد و سیرالاکرد از بوته فراموشی نجات داده‌اند، این شاعر گمنام از شعرای پر آوازه‌ی دربار خان احمد خان اردلان (۱۰۲۵-۱۰۴۶ق) والی کردستان بوده و از بیلوار کردستان برخاسته است. مقدمات علوم را در پالنگان فرا گرفته، به دربار والی وقت اردلان (خان احمد خان اول) راه یافته است. به دلیل ارتکاب جرمی از صفحه تاریخ اردلان حذف شده است. این بی‌مهری سبب حذف اشعار یوسف شده است. گویا اشعار

زیادی سروده است، اما تنها نعتیه‌ای از وی به جای مانده که به همت مرحوم علاءالدین سجادی، از زوایای تاریک تاریخ کردستان بیرون کشیده شده است. سرنوشت نا به فرجام «یوسف یاسکه» را مرحوم عبدالقادر بابانی به طور مفصل آورده است، البته بدون اینکه به زادگاه یوسف اشاره‌ای داشته باشد. چون یوسف از منطقه‌ی ییلواری کردستان که امروزه شهرستان کامیاران میراث‌دار آن می‌باشد، برخاسته است. بنده را بر آن داشته تا با ارائه‌ی بیوگرافی هر چند مختصری از این شاعر آن را به دوستداران تاریخ و ادبیات کامیاران معرفی نمائیم. ضمن تشکر از آقای اسماعیل شافعی زاده که با راهنمایی‌های بی دریغشان بنده را به تألیف این اثر تشویق نمودند، کمال تشکر را دارم. این اثر را به یگانه دخترم دیانا علیخانی تقدیم می‌کنم.

رستم علیخانی

روستای الک

ژانویه ۲۰۱۵- میلادی / دیماه ۱۳۹۳ خورشیدی